

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveća«

God. II. - Broj 50.

Ljubljana,
4. decembar
1931.

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2312, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Propagandna nedelja sokolske štampe

Svim bratskim župama!

Rezolucijom savezne glavne skupštine od 29. marta 1931. ustanovljena je na području Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije propagandna nedelja sokolske štampe.

Cilj je te nedelje da se sistematskom snažnom propagandom što više populariše sokolska štampa, kako među sokolskim pripadnicima tako i u širokoj javnosti, i na taj način poveća broj pretplatnika na sokolske liste, u napredju prodaja i čitanje sokolskih knjiga i ostalih publikacija.

Premda zaključku izvršnog odbora Saveza ima se propagandna nedelja sokolske štampe ove godine održati treće nedelje meseca decembra, t. j. od 13. do 20. decembra 1931.

Propaganda sokolske štampe ima se za vreme izvršiti na ovaj način:

1.) Dana 13. decembra o. g. održaće se u svim sokolskim jedinicama pred celokupnim članstvom predavanje o važnosti štampe uopšte, a naročito o značenju sokolske štampe za razvitak Sokolstva i sokolske svesti.

Obzirom na kratkoču vremena, bude li moguće, izraditi savezni prosvetni odbor načrt predavanja, koji će biti saopšten sokolskim jedinicama bilo putem »Sokolskog Glasnika« bilo ne-

posredno.

2.) Od 13. do 20. decembra 1931. održaće se svaki dan u svim sokolskim jedinicama pred svim vrstama u sokolani govor pred vrstom i o istoj temi.

3.) Za vreme propagandne nedelje postaviće se u svim sokolanim na vidnom mestu natpsi sa pozivom na pretplatu, kupovanje i čitanje sokolskih časopisa i knjiga.

4.) Za to vreme delice se u svim sokolskim jedinicama propagandni letci za sokolsku štampu.

5.) U propagandnoj nedelji u svim sokolskim jedinicama sakupljaće izvestioci za sokolsku štampu ili (gde ovih nema) drugi za to određeni članovi društvene uprave odnosno prosvetnog odbora svakoga dana među članstvom,

naraštajem i decom pretplatnike za sokolske liste.

6.) Po prethodnom odobrenju Ministarstva prosvete, koje će isposlovati savezna uprava, održće se u toku propagandne nedelje, po sporazumu društvenih uprava i mesnih školskih vlasti, u svim osnovnim i srednjim školama predavanja o sokolskoj štampi i sakupljaće se pretplanici na sokolske liste, u prvom redu na »Sokoličić i Našu Radost«.

7.) Za vreme propagandne nedelje predužeće sve sokolske jedinice usmeno ili pismeno potrebne korake, da se mesne javne čitaonice i ostali javni lokalni, u kojima se čitaju novine (kavane, restauracije i sl.), pretplate na glavni savezni organ »Sokolski Glasnik«.

8.) Uprave sokolskih društava (četa) izložiće za vreme propagandne nedelje u svim sokolanim i sokolskim čitaonicama — a po mogućnosti i u privatnim knjižarama — na vidnom mestu spisak sokolskih knjiga i časopisa, naročito izdanja savezničkog prosvetnog odbora i Jugoslovenske sokolske matice.

9.) Za vreme propagandne nedelje organizovaće se u svim sokolskim jedinicama sakupljanje oglasa za božićni broj »Sokolskog Glasnika«, pa će svako društvo nastojati da pribavi dva oglasa. Uputstva za prikupljanje oglasa i oglasnica tarifa biće objavljeni u 51. broju »Sokolskog Glasnika«.

O uspehu propagandne nedelje sokolske štampe podneseće sva društva (čete) izveštaje na obrascima, koje će im savezni prosvetni odbor poslati preko župskih uprava.

Neka svaka sokolska jedinica i svaki član velike naše sokolske porodice savesno ispunji svoju dužnost i prinese potrebne žrtve za napredak najmoćnijeg činioča pravilnog razvoja našeg Sokolstva, naše sokolske štampe. Vreme je kratko, i zato odmah svim posao!

Zdravo!

Beograd, 25. novembra 1931.

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije

I. zamjenik starešine:

Engelbert Gangl, s. r.

Prelsednik prosvetn. odbora:

Dr. VLADIMIR BELAJČIĆ, (Novi Sad):

Tajnik:

Ante Brozović, s. r.

Dr. VLADIMIR BELAJČIĆ, (Novi Sad):

Za čistoću sokolske misli!

Cetvrt miliona crvenih košulja u hiljadu petstošim pedeset sokolskih gnezda! Ili skoro toliko. To je brojno stanje jugoslovenskog Sokolstva, koje nam pokazuje katastar Sokola kraljevine Jugoslavije pod kraj 1931., posle neupune dve godine njegova opstanka.

Uzdignute glave gledamo, mi Sokoli, u tu pozanašu brojku, i osećamo, kako nam brekću mišice od snage, kako nam žilamače vrele krv i kako nam se grudi nadimlu od nabujale vere u sokolsku misao i svoju sopstvenu snagu. Sa radošću u očima posmatramo, kako je naše Sokolstvo izšlo iz svoga uzanog korita, i kako snagom bujice, bez zastanka, plavi i crveno bojadiše našu zemlju, brda i doline, varošice, sela i zaseoke. Nošeni ovom brzicom, izgubivši sa vidika utonula ranjena pribrežja sokolske reke, mi smo kao omadjani, i, u nekom zanosu, mi kroz kapljice rose svoje radosti već vidimo, kako nam veselo, kao šarena duga, silazi s neba na zemlju ostvarovane greslo: Ko Jugosloven — taj Sokol!

Ali nešto nas je trgo iz toga sna i kao oblak zasenilo njegovu viziju. Sa jednog sokolskog sede doprila je do melodija »O, donna Clara«, koju u programu izvodi »sokolsko-crveni pevački hor«. Sa druge strane zaparao nam

je uši piskavi glas Sokola, koji u odori reklamira ukusne proizvode svoje mlekare i — svoj sokolski rad. Začudenim trljamo oči, i tada nam se odjednom pogled zaustavlja u jednom selu blizu jednog poznatog našeg kulturnog centra, na cimeru gospodinice brata sokolskog odbornika, koji nosi sliku Sokola u odori i natpis: »Gostionica kod dobrog Sokola...« Dolazimo k sebi i, mreći dubinu motkom trezrog razmišljanja, saznajemo, da je razliveno naše sokolsko more tu i tamo stvorilo mujeve plicake, koji, nepročišćeni i nepridubljeni, prete da se pretvore u smradne baruštine i da nam svojim otrovnim plinovima okuze naš zdrav i čisti sokolski vazduh.

Nema sumnje, prevarili bi se, kada bi od ono četvrt miliona sve primili za gotove pare, kada bi verovali, da ispod svih onih crvenih košulja bije pravo sokolsko srce.

Prevarili bi se i obmanuli sami sebe, kada bi namerno zatvorili oči pred stvarnošću da priličan broj naših pripadnika, sem sokolske legitimacije i više-manje uredno plaćene članarine, jedva što drugo vezuje za veliku našu sokolsku porodicu. Nas ta istina, međutim, ni malo ne plasi, jer su Sokoli viši da gledaju istini uvek pravo u oči. Ona nas samo upućuje na oprez-

nost i na razmišljanje: da tačno odmerimo svoje snage, da jasno uočimo opasnosti koje nam prete i da ih zavremeno uklonimo.

Najvažnije je, i upravo osnovno, da pre svega sami sa sobom budemo na čisto. Ne može se sporiti, da ogromni porast današnjeg Sokolstva rezultira u prvom redu u unutarnje snage same sokolske ideje, naročito sokolske koncepte našeg temeljnog nacionalnog i državnog problema — iz činjenice, da je današnja Jugoslavija živila u srcima i dušama sokolskim još davnog pre nejzina političkog ostvarenja, onda, kada je ona na mnogim stranama imala brojne i ogorčene protivnike. Pokazalo se, da je Sokolstvo, kao avantgarda jugoslovenske misli, oduvek upućivalo naš nacionalni i državni život na jedini pravi put, koji omogućava puni i nesmetani razvitak svih naših nacionalnih snaga, a time ujedno i naš kulturalni, socijalni i ekonomski napredak i prosperitet. Ne može se, nadalje, sporiti, da je i prošlogodišnji naš slet u Beogradu, koji je bio dobio razmere veličanstvene nacionalne manifestacije, mnogo učinio da je sokolski pokret dobio ovakvo silnog poleta i da su se naši sokolski redovi ovako snažno i naglo proširili. — Ali, s druge strane, isto tako je neosporno, da ima i spoljni činilaca, činilaca van Sokolstva, koji su bili od nemalog značaja za njegovu nagli razvitak u poslednje dve godine. Priznanje, koje je Sokolstvo u više mahova dobito sa Najvišeg mesta i stav koji je Kr. vlasta, naročito u svojoj deklaraciji od 4. jula pre, zauzeala prema Sokolstvu, proglašivši njegovu kulturno-prosvetnu misiju za sastavni deo državne politike, stvorili su prestiz Sokolstvu i podigli mu visoko ugled i kod onih, koji ranije nisu baš mnogo za nj marili.

Uz ove blagotvorne spoljne faktoare za porast Sokolstva pojavili su se, na žalost, i takvi, od kojih je ono više štete no koristi, i koji, u izvesnoj meri, prezentuju za nj direktnu opasnost, pa su i dalji povod, da sa ovim člankom povučemo za uže našeg sokolskog zvona.

Mislimo ovde na one, koji su posleteli u sokolske redove ne iz unutrašnjeg uverenja i oduševljenja za sokolsku misao, već iz pobuda savim nesokolskim, i koji, jer ih nije uvek lako prepoznati i prebrojati, baš u glavnom i stvaraju varljivu iluziju o unutarnjoj, pravoj snazi Sokolstva.

Prosudjujući sadašnje stanje Sokolstva i njegovih budućih razviti, moramo uvek i pre svega imati pred očima ovu osnovnu istinu: da se Sokolstvo — ako želi da ostane zdravo, za život sposobno i uvek samo sebi verno — mora uvek oslanjati jedino na svoju sopstvenu snagu, na svoju unutarnju moralnu vrednost, na sokolsku svest, duhovnu povezanost, požrtvovnost i ljubav svojih prijednika, i da svaka pomoći i potpora spola, pa makar ona dolazila i od strane same države, mora biti uvek od sporedne, sekundarne važnosti. Sokolstvo ne sme i ne može nikada ići na štakama, ono mora uvek čvrsto stajati na svojim rođenim nogama. U rezoluciji savezne glavne skupštine od 29. marta o. g. rečeno je, da je naše Sokolstvo, organizovano u Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, pokret privatne inicijative, u koji svaki pojedini član dobrevoljno unosi svoju ličnu vrednost i svoj lični rad. Naglašeno je onde, da Sokolstvo, u skladu sa sokolskom ideologijom, sokolskom tradicijom i opštím sokolskim načelima, samostalno odlučuje o svim pitanjima, koja se tiču provođenja sokolske ideje. To nije samo dekorativno natpis na fasadi sokolske zgrade; to je njezin ugaoni kamen, to je njezin temelj i osnova. Jer samo to i takvo Sokolstvo moći će da uspešno izvrši velike zadatke, koji su mu postavljeni, samo to i tako Sokolstvo moći će naročito da bude moćan i glavni činilac u izgradnji jugoslovenskog duhovnog jedinstva i jugoslovenske nacionalne kulture, u snaženju i razvijanju jugoslovenskog nacionalnog osećanja i potpune jugoslovenske nacionalne svesti.

Sokolstvo ne može taj svoj veliki zadatok izvršiti samo brojnom snagom svoje organizacije, jer broj, sam o sebi, znači silu, a Sokolstvo se u borbi za svoje ideale nikada nije služilo silom i ne misli to činiti. Ono je pribegavalo sili samo onda, kada je trebalo suzbiti tuto silu, dok svoje ideje nikada nikome silom nije naturalo. Njegovo najmoćnije oružje uvek su bili samo pravda i istina, samo užvišena lepotu

i velika etička vrednost njegovih načela, samo žarka i plemenita bratska ljubav, puna praštanja i požrtvovnosti, ljubav, koja sve daje a ništa ne traži. Ljubav, koja stvara apostole i fanatike, te jedine prave nosioce i vode svakog pokreta.

A ovakve ljubavi može da bude samo u slobodnom Sokolstvu, u Sokolstvu privatne inicijative, u koje svaku ulazi dobrevoljno, po slobodnoj svojoj odluci i sa čistom namerom, da svoj život, i privatni i javni, utemelji na sokolskim načelima i u duhu sokolske ideje. Sloboda prema napolju i sloboda unutra, sloboda uverenja i sloboda savesti jeste i ostaje kičma zdravog Sokolstva, Sokolstva kako ga je zamislio i ostvario veliki genije Miroslava Tyrša. I zato u njemu ne može biti mesta onima, koje je u sokolski tabor doteroval strah i kukavička težnja da ovome ili onome ugodne, ili da se na nacionalnog gledišta pokažu boljima nego što su. Ne može biti mesta u njemu ni onima koji misle, da se u sokolani načeli otkriva daska za ovakvu ili onaku karijeru. Ne može biti mesta u njemu onima koji misle, da se u sokolani stiče i veština penjanja po ljestvama činovničke hijerarhije. Ne može biti mesta u njemu ni onima koji misle, da je kroz sokolani najkraći put do Sv. Save ovog ili onog stepena. Ni kukavički strah ni odvratno licemernstvo, ni prazna suđenja ni proračuna samoživost ne može i ne smeti pristupa u sokolsku radionicu, u sokolsko svetište, u veličanstveni sokolski hram, na čijem pročelju stoje plamenim slovima ispisane reči: Ni kistori ni slave!

IVAN BAJŽELJ (Ljubljana):

»Soko i sport«

»Sportni List«, koji izlazi u Ljubljani, doneće je u broju 43. od 27. oktobra o. g. članak pod naslovom »Soko i sport«, u kojem apeluje na Savez sportskih saveza u Zagrebu i na Jugoslovenski olimpijski odbor u Beogradu, da se zauzmu za prava sporta. U uvodu tega članka bavi se Sokolstvom te tehničkom vodstvu našega Saveza daje nekoje pouke i izriče kritiku, koja pak po svemu nije opravdana. Članak nema pravog logičnog zaključka, jer Sokolstvo nije krivo, ako je »sportu neophodno potrebno priznanje javnih vlasti, te moralna i materijalna pomoć javnosti i vlasti«, kako to naglašava članak. Valjda je bio cilj članka drugačiji, onda bi eventualno upoređenje sporta i Sokolstva imalo logičan zaključak. Ali to nas toliko ne zanima, dužni smo samo odgovor na nekoje tvrdnje, koje su iznešene u tom članku, da javnost nebi bila krivo informisana i da nebi smatrала da je sadržina članka čisto zlato.

Najpre moramo utvrditi, da grane atletike: plivanje, smučanje, igre, klizanje, veslanje i t. d. nisu isključiva domena sporta, već su deo našeg teložičkog sustava, koji Sokolstvo provoda od svoga početka, jer je te grane uvrstio u svoj sustav već i osnivač Sokolstva dr. Tyrš. Savezno načelništvo pak hoće, da se te grane ponešto bolje uvažaju, ali pak ne samo radi toga, jer su to moguće sportske grane, već zato, jer im se priznaje dobar i koristan upliv na razvoj čovečjeg tela i pojedinim njegovim organima, te su sa telesno uzgojnim gledišta i vredne da ih se uvažaju.

Da se smučanje uvelo u sokolska društva samo radi toga, jer bi Sokolstvo inače izgubilo velik broj svog članstva, to pak nikako ne stoji, jer kad bi smučarstvo smatrali za telesni i moralni uzgoj neprikladnim, zastavno ga nebi preporučivali, već naprotiv, jer ih smatrali dobrim i korisnim granama vežbanja i jer hoće da bude moćan i glavni činilac u izgradnji jugoslovenskog duhovnog jedinstva i jugoslovenske nacionalne kulture, u snaženju i razvijanju jugoslovenskog nacionalnog osećanja i potpune jugoslovenske nacionalne svesti.

Sokolstvo ne može taj svoj veliki zadatok izvršiti samo brojnom snagom svoje organizacije, jer broj, sam o sebi, znači silu, a Sokolstvo se u borbi za svoje ideale nikada nije služilo silom i ne misli to činiti. Ono je pribegavalo sili samo onda, kada je trebalo suzbiti tuto silu, dok svoje ideje nikada nikome silom nije naturalo. Njegovo najmoćnije oružje uvek su bili samo pravda i istina, samo užvišena lepotu

Sokolstvo je davno prestalo biti prazna parada i manifestacija. Ono znači izradeni i određeni pogled na život i svet, ono pretstavlja u

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Zbor muškog prednjaštva ČOS

Dne 21. i 22. novembra održan je u Tyrševom domu u Pragu zbor muškog prednjaštva ČOS pod predsedništvom načelnika br. Agatona Helleera. Kao gosti ovom zboru učestvovali su načelnik poljskog Sokolstva br. Jan Fazanovic i načelnik ruskog Sokolstva br. Nikolaj Manochin. Pretdništvo ČOS zastupao je sam starešina ČOS br. dr. Josip Scheiner; dalje zamjenici starešine br. dr. Bukovský, br. dr. Fleischmann i br. dr. J. Truhlař, načelnica ČOS s. Provaníkova i zamjenica načelnice s. Pechlatova te još više braće iz odbora ČOS.

Zbor je odobrio izveštaj načelnika i bavio se u glavnome pripremama za slet, pitanjem takmičenja i prostih vežbala. Doneo je važne zaključke o učestovanju dece i našaštaja, o strogom nadzoru pri takmičenju u odbojci zbog nekojih nesokolskih incidenta u ovoj godini i konačno o takmičenju na sletu. Kao novitet interesovaće vežbače odluka, da može svaki takmičar pri vežbama na konju u štiri slobodno birati stranu, na kojoj će vežbati.

U vežbaonici Tyrševog doma prikazane su prisutnima sletske vežbe svih kategorija i to uz pratnju klavira i gramofonskih ploča.

U načelništvo ČOS bio je konačno izabran br. Frant. Pecháček, a u ispitnu komisiju braća: Ag. Heller, dr. Aug. Pechlat, Jan Pelikan, Jos. Polame, dr. J. Král, M. Šmířák, dr. M. Klinger, B. Havel, Fr. Erben, A. Benda, A. Krejčí i V. Pelzlauer.

Čehoslovački Sokoli ne idu na olimpijadu u Los Angeles

U televizijskom svetu pobudila je veliku senzaciju odluka ČOS, da njeni takmičari neće otići na narednu olimpijadu, koja će se održati u divnom gradu Kalifornije Los Angelesu 1932. godine. Pošto će se i Jugoslaveni takmičiti za slovensko prvenstvo na sletu u Pragu, to izgleda, da ni oni neće moći u Ameriku. Zbog svojih proslava odrekli su se saradnji i Švajcarski gimnaste, a Francuzi još nisu doneli definitivnu odluku o svojem učestovanju. Zbog toga pitaju se nemacke novine, ima li u općem smislu ići u Los Angeles, kad tamo neće biti ozbiljnijih konkurenata.

(Nastavak sa prve strane.)

sokolskim društima bili učlanjeni samo radi nogomet, napuste naša društva, jer nikada nismo imali namenu da užgajamo nogometne specijaliste. Iz toga razloga također ne želimo da užgajamo niti specijaliste u odbojci, kako smo to već i pre naglasili. Pa također i bez toga možemo biti. Takav način nogomet, kakav se razvija u sportskoj organizaciji, ne možemo pak smatrati »ko« korisno i uspešno sreštevo fizičnog i moralnog ljudskog ugojanja; ta pri toj igri dolazi često među igračima samima i čak među gledačima do tvornih napadaja, što nikako ne možemo odobravati, a niti ubrajati među moralno ugojne faktore. Pa također i sa gledačima telesne kulture i zdravstvenih uspeha nogomet nam nije potreban. Omladina, koja želi da se u sokolskim društima pravilno ugojava, postignuće tu svoju svrhu također i bez nogomet, ta ima dosta drugih telesnih sretstava, koja su ujedno u skladu i s drugim zadacima, koje ima Sokolstvo u svom idejnom programu. Na koncu spomenemo još i to, da Sokolstvo ima drugačiju metodu od sporta i da moramo ostati na principu

Čehoslovačka pošta i 100 godišnjica Tyrša

Uprava čehoslovačkih pošta izdaje naredne godine u proslavu 100-godišnjice osnivača Sokolstva dra. Miroslava Tyrša jubilarne marke u vrednosti od 0,50, 1, 2 i 3 krune sa Tyrševim likom. Isto tako pustiće se u promet nove Tyrševe dopisne karte. Ovako Čehoslovaci cene zasluge velikog pokretača Sokolstva.

Olakšice na čehoslovačkim železnicama za IX. sves- kolski slet

Ministarstvo saobraćaja u Pragu dostavilo je železničkom odboru ČOS rešenje, kojim odobrava učesnicima na IX. svesokolskom sletu 50% popusta na redovitim (osobnim i brzim), a 60% na posebnim vlakovima.

† Brat Ant. Formandl

Dne 20. novembra umro je u svojoj 49. godini član pretdništva ČOS i poznati sokolski radnik br. Anton Formandl, tvorničar u Brodru kod Přerova. Slava mu!

Medu »Junacima«

U Sofiji postoje tri »junaka« društva, između kojih nisu vladali baš bratski odnosa. Najstarije od njih je Junak Sofija, drugo je Junak I, a najmlade Junak Šipčenski. Priliku su se u toliko sredile, da su u toku pregovori za zajednički rad i nastupe. U dogovoru sa Savezom stvorena je komisija sa zadatacom da preobradi dosadašnja društva u uzorne jedinice, koja bi imala biti kao primer društva u provinciji. Mi svakako već iz telesnougojih razloga želimo, da ova namera uspe — ali pored toga iskreno želimo, da junaka društva postanu žarišta slovenskog bratstva i da prime — iako to za njih znači žrtvu — i ime i duh sokolski, a što je svakako jedan od najbitnijih preduslova da bi i Junaci bili primljeni u Savez Slovenskog Sokolstva, što od srca želimo.

svestranog telesnog ugoja, i zato u našem sistemu ne smemo mimoći nikakvu granu, koja odgovara fiziološkim i higijenskim zahtevima i koja je u skladu s idejnim naukom Sokolstva. Jer je i samo vežbanje na spravama također sport, koji vodi jednostrano, zato ćemo uvek težiti za što većom raznolikošću grana vežbanja, obazirući se pri tome na stečena iskustva i na znanstvena istraživanja, koja danas sve više potvrđuju vrednost i korist raznih telesnih vežbala. Zastalno pak nećemo se pri tome obazirati samo na želje članstva, koje počesto ne zna da prosudiše korist pojedinih grana, što od njega ne možemo ni zahtevati. Također i spočitavana konzervativnost pri tome neće imati upliva. Inače je to fraza, koju izvansokolski krugovi, u nedostatku boljih razloga, veoma rado upotrebljavaju, a to onda kada se uđe na Sokolstvo.

Sumnjam, da je »Sportni List« s tim člankom, u koliko je naperen protiv Sokolstva, postigao veći uspeh i koristio onim organizacijama, čije je službeno glasilo, jer netačnostima se zastalno ne stvaraju snošljivi odnosi.

—

Brat dr. Laza Popović o Savezu SKJ

Ovih dana boravio je u Beogradu profesor zagrebačkog univerziteta br. dr. Laza Popović, jedan od najzaslužnijih pionira našeg Sokolstva i poznati nacionalni radnik, pa je na zamolu uredništva beogradске »Politike« izneo o našem sokolskom Savezu sledeće konstatacije:

»Zasluge sadašnjeg sokolskog Saveza sastoje se u ovome:

1. Sokolski Savez je spasio opstanak sokolske ideje i Sokolstva kod nas.

2. Sokolski Savez je povećao i stvorio materijalne i personalne mogućnosti za dalji razvoj sokolske ideje i Sokolstva kod našeg naroda.

3. Sokolski Savez je učvrstio i izgradio unutrašnju vezu sa ostalim slovenskim Sokolstvom i zadržao za nas

integralno mesto u Sveslovenskom sokolskom savezu.

4. Sokolski Savez je dao vremena i prilike, da se poremećeni odnosi i sudareni pogledi u sokolskim redovima kod kuće pomire, oporave i oslovide.

To nije teško dokazati. U momentu stvaranja sokolskog Saveza bilo je naše Sokolstvo paralizovano, kako haosom spoljašnjih uticaja, tako i svojom rođenom unutrašnjom križom. Stanje se moglo lapidarno karakterisati poznatom dilemom: biti ili ne biti! Između idealja: raditi savršeno, i kompromisa: raditi uopšte, — nije odabiranje stavljeno u beskrajnu diskusiju, nego se reagovalo normalno i realno. U mesto da se proizvoljnoga dana i datuma, a bez legalnog puno-

moća, podvuće račun i objavi insolvencija, htelo se živeti onako kako se može. Onako kako se može u taj čas za to, da se beskompromisno sačuva i spase za generacije koje će doći.

Ako je išta izvan svake sumnje, to je onda na prvom mestu silan kvantitet sokolskog Saveza, koji od dana na dan sve više raste. To je pozitivno nasuprot svoj kritici. To je spremanje zemlje za sejanje i za žetvu. Zauzeti teren je ogroman. Nema krajeva naše zemlje, koji su izostavljeni i zaboravljeni. Nikada nismo imali toliki broj sokolskih domova. Nikada nismo imali toliki broj seoskih sokolskih četa. Nikada nismo imali toliko obilatu sokolsku štampu. Nikada nismo imali toliko razvijenu sokolsku prosvetu. Ne treba da iznosimo brojke i podatke, ali je sigurno to, da je sokolski Savez za kratko vreme izgradio ogromnu narodnu sokolsku zgradu, otvorio vrata i dao je na upotrebu života. Kvalitet ima postepeno da se razvija. I da može da se razvije stvorena je zadužbina, podignuta je zaštita. I sve to u dimenzijama jedne moći kakve da se nikada nismo imali.

O ulozi sokolskog Saveza u Slovensku i slovenskom Sokolstvu ne treba naročito govoriti. Veze ne samo da nisu raskidane, nego nisu ni oslabljene, čak su na više tačaka pojačane. Tu treba vremena i strpljenja. To je stvar opšta i zajednička. Dužnosti, prava, zasluge i krvice — kako za uspehe tako za neuspehe — sve je podjednako i na pravedne delove podjeljeno na sve članove slovenske sokolske porodice.

Treba podvući čvrstoću ubedjenja, snagu verovanja, junački optimizam one naše sokolske braće, koja su u doba nevolje primila u ruke zastavu sokolsku i bili kadri da okrenu čelo i lice kritici i neraspoloženju često puta od strane svojih najrođenijih i najmilijih drugova, i da trpeći ublažuju uticaje sa sokolski tude strane. Uloga sokolskog Saveza bila je neobično teška. Ne može da se kaže, ko bi u toj nevolji mogao biti bolji od njega. Da se pravo oceni rad i život sokolskog Saveza mora se postupati sa istorijskim respektom i popeti se na višu tačku gledišta. Kao i narodni i sokolski život je velik i večan. U tome životu nikada realno nije bilo niti je moglo da bude pravolinjskog kretanja. Za idejni pravac mora da se plati praktičnim talasanjem, prilagodenjem. Popuštanje spolja uvek je prividno ako se ne popušta unutra. Sa tokom vremena se razmer sila menjaju. Intendirano povećanje idejnog kapaciteta spontano će iskoristiti prvu odušku slobode i baciti metu i više i dalje ...

No bilo bi još nekih stvari, koje ne treba da se zaborave. Na prekretnicu opštег života našeg sa destruktivnim i defanzivnim u konstruktivno i agresivno, na vrtlogu i viru ujednačenja fiktivnih i realnih snaga oficijalne i privatne inicijative, u vremenu teškoće i krize kakvih svet ne pamti, u lomu i potresu stabilizovanja naših spoljašnjih odnosa, u nevidenom i nečuvenom međuštu ideja opštega i pojedinačnoga, možda na praskozoru jednog nepoznatog i novog vremena, u svemu tome strašnom i teškom, sokolski Savez se održao; kroz najveći sumrak njegova se trobojnica uvek vidi.

Pored kopinja sokolske zastave stoji naš budući Kralj. Koga imamo od Njega bolje, čistijega i važnijega? Šta je Kralj Aleksandar mogao više i veće da za naše Sokolstvo učini? Ko su bolji i jači saveznici i prijatelji Sokolstva našeg od Kralja Aleksandra i Kraljevića Petra?!... A zar je na odmet Sokolstvu dobro raspoloženje državne vlade?

Govorimo svesno i otvoreno o zaslugu sadašnjeg našeg sokolskog Saveza i primamo za to odgovornost. A upućujemo ove reči svoj našoj staroj i dragoj sokolskoj braći i medu nama i medu ostalim Sloveninima.

~~~~~

Sokolska radio-predavanja

Sledeće sokolsko radio-predavanja drži se (radio-stanica Beograd):

dne 4. o. m., predaje brat Lujo Lovrić, o temi: »Sokolstvo kao ideja vaspitanja karaktera čoveka«.

Predavanja održavaju se redovito svakog petka od 20 do 20:30 sati.

Raspored novog ciklusa predavanja donaćemo u narednim brojevima našeg lista.

12. broj lista »Sokola«

Poslednji (12.) ovogodišnji broj lista »Sokola« izlazi nešto kasnije, a to radi otsutnosti urednika br. saveznog načelnika, koji se nalazi na studijskom poslovnom. List će izći odmah prihvatajući januara. Mole se braća pretplatnici, da to izvole uvažiti.

ZVONIMIR PLEVNIK, (Virovitica):

Sokolska konjica

Znam, da će već sam naslov ovog članka mnogome Sokolu izazvati reč »hohšapler«, kako smo, to mi članovi jahačkih otsaka toliko puta imali prilike slušati o sebi slične i potpuno neumesne primetbe.

Nije čudo, da tako o jahačkim otsicima misli šire članstvo, kada se i inače prema ovoj grani telovežbe s niske strane ne pokazuje pravog razumevanja.

U bivšem JSS nigde se zvanično ne spominju jahački otsaci (vidi knjigu Organizacija JSS), akoprem je u sedištu Saveza u Ljubljani postojao doista jak jahački otsak. U bivšem JSS bilo je tu i tamo pokušaja, ali i ti nisu doveli dalje nego do antagonizma izmedju Sokola pešaka i konjanika.

Danas, doduše, imamo pravilnik o jahačkim otsicima, no taj je sastavljen, izgleda, samo zbog toga, da dete dobije svoje ime. Još uvek smatra se da strane merodavni, da jahački otsak postoji samo zato, da njegovi članovi jednom u godini, prigodom javne vežbe ili sletu, obuku odore, sednu na posudene konje i paradišaju.

Koliko je meni poznato, ne postoji u Savezu pravilnik za vežbanje u jahačkim otsicima (o voljevovanju, obuci u jahanju, itd.).

U redu natecanja predviđene su propozicije za sve moguće grane telovežbe i sporta, koje se gaju u Sokolstvu osim jahanja. Niti jedna statistika ne govori o stanju jahačkih otsaka. Zar nije čudo, da se zna, koliko ima u Savezu čunjeva, štapova i sl., a ne zna se, koliko ima jahačkih konja, se-

dala, prepona i t. d., a da toga ima u Savezu, više je nego sigurno.

U interesu Sokolstva bilo bi potrebno, da u TO Saveza ude kao rečerent za jahačke otsake jedan brat, koji je stručnjak u tim stvarima (eventualno koji od braće oficira, nastavnička škola jahanja u Zemunu;

da se jahanje unese u sokolski sistem i da se u prednjacičkim školama, bar tamo, gde je to moguće, uvede obuka u jahanju;

da se uz saradnju pročelnika jahačkih otsaka, a na osnovu stečenog iskustva, donese novi pravilnik za organizaciju i rad u jahačkim otsicima, te da se uredi odnos tih otsaka naprama tehničkim i upravnim organima;

da se izrade egzercirna pravila kao i pravilo pojahivanja i sjahivanja sa kopljem (takođe pravilo ne postoji u našoj vojski);

da se izradi red natecanju za jahačke otsake;

da se izrade uputstva za organizovanje i uzdržavanje društvenih konjišnica i konjičkog materijala,

i konačno, da se sva braća, koja rade na tom polju u Sokolstvu, pozovu, da putem »Sokolskog Glasnika« o tome iznesu svoja mišljenja i predloge.

Ako želimo, da jahački otsaci rade i napreduju, moramo o njima voditi i računa, a ako je tako mišljenje da su »hohšaplerski« i nepotrebni, onda ih treba bez obzira ukinuti i zabraniti. Dosta je bilo šeprtljanja i dilettantizma, pa kada je već učinjen kraj padnog sokolašenja, neka se ide do kraja!

telesnom vaspitanju naroda, ima značaj visoke škole.

§ 4. Državna će vlast izdati statut i pravilnik Tyrševe visoke škole.

§ 5. Zakon važi od obnarodovanja, a izvršće se po ministrima zdravlja, škole i narodnoga prosvetovanja, te vojske.

Konačno izšla je i osnova zakona o vežbalištima i igralištima, koja glasi:

§ 1. Dužnost je općina da uzdržava za decu od 2. do 6. godina naročita igrališta, a za ostalu omladinu vežbališta. O načinu osnivanja, uređenja i uzdržavanja, izdaje se posebne propise.

§ 2. Vlada ima da uvršava svakogodišnje, u vremenu od 30 godina, u redoviti proračun Ministarstva za narodno zdravlje i telesno vaspitanje svotu od 10 milijuna Kč godišnje, kao pomoć za gradenje, opremu i uzdržavanje.

B. RASNJANSKI (Vranje):

Potreba osnivanja ruskih sokolskih otseka

Gotovo nema nijedne varoši u Jugoslaviji, gde nebi bilo Rusa. Ima ih u svim zvanjima i službama.

Većina se gubi u sredini u kojoj živi, zaboravlja svoje običaje i jezik — ali se ne pretvara ni u Srbe, niti u Hrvate, već postaje mutava, bez jezika. Takvi postaju pravi internacionalisti, jer nemaju otadžbine, zaboravili su na Rusiju, a kad su mogli to da učine, ne mogu voleti ni novu domovinu.

Brat VI. L. Tretjakov

Ima Rusa, koji su i usred najveće bede ostali Rusima. Oni čuvaju svoj jezik i svoje običaje, pamte majku Rusiju i nose u svom srcu klice — nacionalizma — pa znaju voleti i celo Slovenstvo, a najpre našu braću Jugoslovane. Ali nažalost takvih nema mnogo.

Većina ne poznaje ni Jugoslaviju, ni Jugoslovena, niti njihovog jezika.

Pored svega toga ruskog emigracija deli se u bezbroj stranaka, koje ju razjedinjavaju i udaljuju od svetoslovenskih, a znači i čisto ruskih idealja.

Doskora svim tim zlima nije bilo leka, dok Savez Sokolstva nije dao potstrek i nije uputio rusku emigraciju u Sokolstvo.

Sokolstvo — sveslovenska falanga, prima u svoje moćne redove svakog Slovena; ono ga čini ravnopravnim bratom, stvara od zatucanog i mutavog izbeglice brata Rusa-Sokola!

Izbeglica zaboravlja na svoje bole i jede i postaje čovek; čim postane čovek postaje korisnim za društvo, za sredinu u kojoj živi, a ona je jugoslovenska.

On poznaće kroz Sokolstvo Jugoslovane, a kroz njih i Jugoslaviju, postaje borac za slovenske ideje i sve-slovenske ideale.

Kao što spušta upija vodu, tako Sokolstvo privlači ruskog emigraciju u svoje redove i osvaja njenu dušu i njen telo.

Ovo je shvatio Pokrajinski Savez ruskog Sokolstva u Jugoslaviji i odradio svog potstarešinu br. V. Tretjakova, starešinu ruskog Sokola u Vranju, i stavio mu u dužnost da organizuje ruske sokolske otseke u varošima Moravske i Vardarske banovine.

Trud i aktivnost br. Tretjakova nije bila uzaludna; od maja meseca pa do danas organizovano je 7 ruskih otseka, i to: Niš, Negotin, Žačečar, Kumancovo, Paračin, Kruševac i Skoplje.

Rad je bio naporan i težak. Naišlo se je na nerazumevanje i apatijsku prema nacionalizmu i Sokolstvu, ali istrajinim i sistematskim radom kroz sigurnim korakom napred. Radi se gimnastički, idejno i prosvetno. U prvom redu razvija se — govorima i primerima — sveslovenska uzajamnost i bratska sokolska ljubav u duhu Tyrševe nauke.

vanje vežbališta, igrališta, sportskih prostorija, plivališta za školu i poslošku omladinu i za organizacije, koje provadaju po § 2. zakona o obaveznom telesnom vaspitanju telesni odgoj državljanu. Davanje državne pomoći ovisno je još od drugih uslova, koji su rastumačeni u naročitom naredenju.

Nadzor nad radom imaju državni organi, koje imenuje Ministarstvo narodnog zdravlja, škola i narodnog prosvetovanja i vojske.

§ 3. Zakoni o gradenju zgrada i prostorija u javne svrhe važe i za opskrbu vežbališta i igrališta. Odgovarajuće objekte za vežbališta i igrališta može se priskrbiti i zakonom o razvlašćenju.

§ 4. Taj zakon izvešće Ministarstva narodnog zdravlja, prosvete i vojske te unutrašnjih poslova.

O stanju i razvoju Sokolstva u Sokolskoj župi Cetinje

Izjava župskog starešine br. Gavre Miloševića*

Sokolska župa Cetinje u ovoj godini imala je veliki porast kako u sokolskim društvinama tako i u sokolskim četama. Jedna od najmladih župa, koja je počela svoj život pre tri godine sa osam sokolskih jedinica, danas broji 88 učlanjenih sokolskih društava i četa. Ovo je jedan veliki porast, koji je prirodno došao, jer su svugde sa najvišim elanom i sa moralnim osloncem stvarane sokolske jedinice. Ovo je porast pripomoglo je i pripajanje društava i četa sa teritorija Zetske banovine, ranije učlanjenih u Sokolsku župu Skoplje i Užice.

Jedna vrlo mila pojava jest činjenica, da su novo osnovana društva pokazala u svom radu potpuno sokolsko razumevanje, veliku agilnost i istrajanost. Imu slučajeva, da su takvim zamahom stvorili i svoje sokolane, što nije uspeo do sada mnogim stariim vrednim društvinama, koja postoje već desetinama. Održali su javne časove, razvili dostoјno barjake i dr.

Da bi se sav ovaj porast pojačao i očuvalo, ova je župa održala jedan tečaj, na kome su bili pozvani po dva člana od svakog društva kao i svi načelnici, s kojim je rukovodio iskusni savezni predsjednik br. Ban. Sem toga, ova je župa priredila i društvene prednjačke tečajevne u Kolašinu, Andrijevcu, Beranima, Bijelom Polju, Danilovgradu, Baru, a do konca godine produžiće i u drugim mestima. Ovi su tečajevi u urođili vrlo dobit plodom. Njih su posetili najvišim delegatima, koji bi mali da budu pioneri Sokolstva na selu.

Donašamo naknadno ovu izjavu br. župskog starešine Gavre Miloševića o stanju i razvoju Sokolstva u župi Cetinje, a koja nije mogla biti objavljena u 1. decembarskom broju »Sokolskog Glasnika«, jer nam je prekasno stigla.

Čestika starešine poljskog Sokolstva br. Zamoyskog o našem prazniku 1. decembra

I. zamenik starešine Saveza brat Gangl primio je povodom državnog i sokolskog praznika 1. decembra od starešine poljskog Sokolstva br. Adama Zamoyskog čestitku sledećeg sadržaja:

Na dan Vašeg saveznog praznika, koji simbolizuje ujedinjenje kraljevine Jugoslavije, upućujem Vam, braćo, a preko Vašeg Saveza i čitavom bratstvu jugoslovenskom narodu srećne čestitke i želje za sreću, napredak, jedinstvo i slobodu. Zdravo! Czolem!

Adam Zamoyski.

Prinosi fondu dr. Pavla Mergenthalera

U Fond dr. Pavla Mergenthalera za daljnju izgradnju Sokolskog doma u Osijeku umesto venca na njegov odar, pored već položenog, još položiće Sokolska župa Sarajevo 200 Din, Sokolska župa Sušak-Rijeka 200 Din, Sokolsko društvo Slavonski Brod 200 Din, Milutin Dimitrijević 100 Din, dr. Stojan Muacović 100 Din, Franjo Gulnaric 100 Din, Dragan Gerbl 100 Din, Zagreb, prema tome gde bi joj bilo lakše.

Završujući svoj članak, smatram dužnošću da se zahvalim na pomoći i saradnji pri stvaranju novih ruskih sokolskih otseka svima onima, koji su nam u tom teškom, ali i uvušenom radu bratski pomagali.

Svima naša bratska i sokolska hvala!

Naši otseci stvaraju Pokrajinski savez Rus. Sok. u Jugoslaviji na čelu sa starešinom br. Artamanovim, biv. predratnim ruskim vojnim atašem u kraljevini Srbiji. Njegov svima poznati kraljevski duh vodi sve nas ka bratskoj ljubavi i složi.

Nadahnuti ovim idealima, nadamo se, da ćemo na prestojećem svesokolskom sletu u Pragu 1932. god., rame uz rame, s jugoslovenskim Sokolom, dostojevo raprezentovati rusko Sokolstvo.

Za podignuće spomenika trbovljanskim žrtvama

Svojedobno javili smo, da se prikupljaju prilozi za podignuće spomenika trbovljanskim žrtvama, palim 1. juna 1924. g. U tu svrhu bili su našim sokolskim društvinama razaslati sabirni arci, pa molimo stoga sva bratska sokolska društva, da svoje prikupljene prinose pošalju po priložnom uplatnom čeku ili pak na adresu: Joco Lipovč, Ljubljana, Kolizej 19/I.

Pomoći postradalima od suše

SVIM BRATSKIM ŽUPAMA!

Svojom okružnicom br. 44 od 18. septembra o. g. pozvao je Savez Sokola kraljevine Jugoslavije sve svoje bratske župe, da kod svojih bratskih društava i četa najveće porede, da se braći i sestrama naših pasivnih krajeva, koji su postradali od ovogodišnje suše, priskoči bratski u pomoći, kako bi se špasi od gladi koja im preti, sećajući se slične pomoćne akcije u godini 1928. i one bratske spremnosti, kojom je naše Sokolstvo u njoj učestvovalo. Uprava Saveza žali što mora da konstatuje, da ovogodišnji odaziv ovoj pomoćnoj akciji našega Sokolstva nije ni izdaleka onakav kakav je bio ranije. Od svih naših 25 sokolskih župa samo ih se je devet do sada odazvalo pozivu Saveza, a od svih 1550 sokolskih jedinica jedva ih je 22 poslalo svoju pomoć. Do danas, celokupna ta pomoć, o kojoj je Savez izvešten, ne prelazi sumu od 15.300 dinara.

Svaka br. župa uvida i sama, da je ovakva pomoć prema veličini nevode.

Interesantna statistika

Organji rekrutnih komisija švajcarske vojske sastavili su interesantu statistiku. U godini 1930. od rekrutovanih mladića primljeno je u vojsku od onih, koji u životu nikada nisu vežbali, 73 %, a od vežbača preko 83 %; od onih pak, koji su od školskih godina neprekidno vežbali, primljeno je čak preko 89 %. Ove brojke jasno pokazuju od kolike je važnosti telovežba ne samo za pojedinca nego i za njegovu domovinu, jer ona skraćenjem roka ovako već izvezbanim mladićima ušedi mnogo.

Muzej telesnog uzgoja u Berlinu

Pored visoke škole za telesni uzgoj već nekoliko godina postoji u Berlinu i društvo, kojemu je zadaća sakupljanje materijala za osnivanje muzeja telesnog uzgoja. Dosada je prikupljeno već toliko interesantnog materijala, da se muzej može otvoriti, ali da bi postao stalna institucija, to je društvo sav sakupljeni materijal predalo pruskoj vladi.

Porast interesa za telesni uzgoj u Rumuniji

I u Rumuniji se sve jače javlja interes za telesni uzgoj i to za onaj sistem, koji je sada uticajem Sokolstva zaveden u Čehoslovačkoj. Mesecnik »Educatia Fizica«, koji izlazi u Bukureštu, doneo je nedavno podžu raspravu o stanju telesnog uzgoja u ČSR. U tom članku pisac se toplo zauzima za uvođenje sokolskog telovežbenog sistema u Rumuniju. Poznato je, da su nakon beogradskog sleta osnovane i u Rumuniji sokolske jedinice, koje su primile Tyršev sistem, ali ne znamo, kako se one razvijaju i šire.

100 godišnjica švajcarskih gimnasta

Godine 1932. proslavice švajarski savez gimnasta svoju 100-godišnjicu, kojom će prigodom prirediti slet u Aarau-u, gde se nalazi sedište saveza i stalna savezna prednjačka škola. Ova savezna prednjačka škola ima vlastitu zgradu, koja pored soba za spavanje i većnice te biblioteke, ima još i modernu vežbaonicu. Uz zgradu je moderno uredeno letnje vežbalište. Savez broji danas 1300 društava i stoji na zavidnoj visini.

IZ UREDNIŠTVA

Kako se u utorak 1. decembra nije radilo, to je naš list izvešao sa zakašnjenjem od jednog dana. Molimo da se uvaži.

Uredništvo.

Popunjene mesta općinskog činovnika u Kastvu

Na općinskom poglavarstvu u Kastvu ima se popuniti jedno mesto općinskog činovnika. Reflektanti morali bi imati blagajnički ispit ili biti potpuno vešt blagajničkoj struci. Braća, koja reflektiraju na ovo mesto, treba da imaju prednjački ispit, jer bi pomagali voditi pojedine kategorije u Sokolskom društву. Ponude umoljiva se slati do 20. decembra o. g. na Sokolstvo društvo Kastav.

Nakon povedene debate o celokupnom stanju novčanog poslovanja, a naročito gledom na površnost i zanemarenje dužnosti sa strane župa, zaključuje se, da se dotičima uputi poslednja i ostra opomena, a ukoliko bi se ove župe ponovno oglušile, da se na račun dotičnih župa izaslanje revizija. — Ovaj se predlog prima.

Župa Mostar uputila je akt o potdeli i upotrebi državne i banovinske pomoći gledom na one teritorije, gde se nalazi u jednoj banovini po više župa. Župa predlaže, da se jednim raspisom zamoli banske uprave, da podole banovinske pomoći imaju vršiti proporcionalno prema brojnom stanju članova, koje ima jedna župa u svojim društvinama i četama na teritoriji odnosne banovine. Pošto je pravilnikom o podeli banovinske pomoći jasno predviđeno, kako se u ovakvom slučajevima ima postupiti, to se župu ima upozoriti, da se ima pridržavati odredaba sadržanih u samom pravilniku.

Župa Šibenik dostavlja na raspravu molbu društva Biograd na moru gledajući saniranja njegovog duga na Sokolskom domu. — Zaključuje se da se pozove župu, da najtačnije izvede čitavu stanje stvari i da pošalje o tome detaljno izrađeni elaborat, koji će medju ostalim sadržavati planove doma, zemljilišni izvadak, opterećenje, mogući anuitet i t. d.

Župe Tuzla i Varaždin mole pomoći za održavanje tečajeva. — Glede na činjenicu da Savez ne raspolaže potrebnim finansijskim sredstvima

Pomoći postradalima od suše

SVIM BRATSKIM ŽUPAMA!

Svojom okružnicom br. 44 od 18. septembra o. g. pozvao je Savez Sokola kraljevine Jugoslavije sve svoje bratske župe, da kod svojih bratskih društava i četa najveće porede, da se braći i sestrama naših pasivnih krajeva, koji su postradali od ovogodišnje suše, priskoči bratski u pomoći, kako bi se špasi od gladi koja im preti, sećajući se slične pomoćne akcije u godini 1928. i one bratske spremnosti, kojom je naše Sokolstvo u njoj učestvovalo. Uprava Saveza žali što mora da konstatuje, da ovogodišnji odaziv ovoj pomoćnoj akciji našega Sokolstva nije ni izdaleka onakav kakav je bio ranije. Od svih naših 25 sokolskih župa samo ih se je devet do sada odazvalo pozivu Saveza, a od svih 1550 sokolskih jedinica jedva ih je 22 poslalo svoju pomo

ROSJAVA-FONSIER ◆ DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE ◆ BEOGRAD

ma, molbama ne može se uđovoljiti. No same molbe pridržavaju se u evidenciji, jer za slučaj da budžetom predviđena svota za pomoć župama bude realizovana, ova pomoć podelite se istima time, da su dužne da godišnje održe dva do tri tečaja.

Zupa Ljubljana dostavlja molbu društva Gerovo za podelenje potpore. — Zaključuje se župu odnosno društvo jednako uputiti kao i kod zaključka gledje podelenja potpore župama Tuzla i Varaždin.

Zupa Osijek posleduje molbu društva Otok za podelenje potpore u svrhu nabave sprava. — Konstatiše se, da fond za nabavu sokolskih sprava i pomoći novoosnovanim društvima još uvek nije potpuno uplaćen, pa prema tome nije bilo moguće izraditi pravilnik o rukovanju s ovim fondom, usled čega je i molbi društva Otok nemoguće uđovoljiti.

Brat referent upozoruje, da su se gledom na materijalne izdatke i stvarne potrebe pojedini otisci Saveza da sada razvijali spram svoga predviđenog budžeta, a bez obzira na to, da li blagajna Saveza raspolaže sa potrebnim iznosima. Zato predlaže, da se doneće zaključak, da se pojedini otisci u svojim izdaticima mogu kretati samo u onoj visini, koju će im ekonomat Saveza razdeliti razmerno prema sumama, kojima Savez raspolaže. — Predlog se prima.

Konačno izveštava o konferenci gledište učenja sokolske štampe i odnosa do Jugoslovenske Sokolske Matice, a koja se konferenca održavala u Ljubljani 13. i 14. novembra o. g. Brat ekonom napominje, da se u Savezu u knjigovodstvenom pogledu teško osećalo dvostruko poslovanje: jedno u Lubljani, a jedno u Beogradu;

pa je na ovoj konferenci zaključeno, da se kako sokolska štampa, tako i prihodi saveznog ekonoma potpuno koncentrišu u centrali u Beogradu i to na način, da će od sada svi prihodi ulaziti u centralu, a centrala vršiće direktno sva plaćanja. Nadalje upozoruje na prilog »Sokolskog Glasnika«, t. j. na »Sokolsku Prosvetu«, koja izlazi na trošak računa sokolske štampe. Prošireni rad prosvetnog odbora, a i same njegove potrebe imperativno su tražile da se je taj prilog proširio svojim opsegom više nego je bilo predviđeno, a i u buduće ove potrebe biće tolike, da se list mora proširiti na 24 stranice. Predlaže zato konkretno, da sednica odobri, da »Sokolska Prosveta« može u buduće izlaziti na 24 stranice, a na teret računa »Sokolskog Glasnika«. — Izveštaj kao i predlog prima se u celosti.

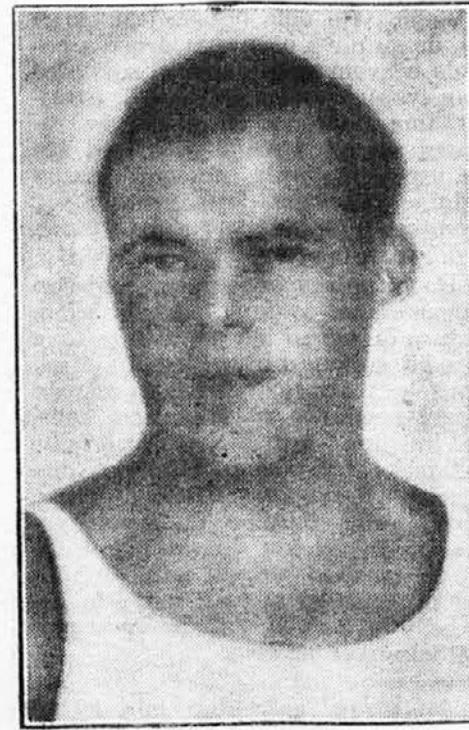
Brat tajnik Brozović u nadopunu izveštaja gledom na konferencu o sokolskoj štampi u Ljubljani iznosi iscriv izveštaj, u kome preduočuje kako se konferenca bavila ne samo materijalnom stranom i obezbeđenjem naše štampe, već je velik deo čitave konferenca bio posvećen i redakcionej organizacije sokolskih listova, a u prvom redu »Sokolskog Glasnika«. U tom pogledu donesen su važni zaključci o organizaciji same redakcije, kao i o načinu uređivanja, pa ima sigurne nade, da će sokolska štampa u tom pogledu znatno biti usavršenija.

Braća Duro Brzaković i Miroslav Vojinović podnose referat o ispitivanju odnosa između tehničkih i upravnih organa u župi Niš. — Njihov izveštaj prima se sa odobrenjem do znanja i upućuje se načelniku Saveza na daljnji postupak.

da se napoje sokolskim idealima. Danas međutim Matica s nizom drugih sokol. društava u Beogradu radi na stvaranju nepreglednog kadra sokolskih borbenika za pobedu velikih ideja pravde, jednakosti, ljubavi i bratstva.

POZITIVAN RAD NAŠEGA SOKOLSTVA.

Dugogodišnja težnja za homogenim radom u našem Sokolstvu sprovođi se uspešno u delo. To je sada najpozitivniji rad, koji se sprovodi preko pouzdanih kadra, usavršenog kod naših najboljih sokol. radnika kao i na strani.

Brat Raafael Ban

U našoj župi boravi duže vreme savezni prednjak brat R. Ban, i sprovodi nov način rada, koji je zasnovan na principima fiziologije, a škole br. Murnika i braće Čehoslovaka.

Nema sumnje da br. Ban unosi u rad mnogo svojih stvari metodičnog karaktera. U njegovom radu ima veruši kopija najboljih čehoslovačkih sokolskih radnika kao i brata Murnika. Ali i ako je br. Ban bio na više tečajeva u Čehoslovačkoj i u neposrednoj blizini brata Murnika ipak se može osetiti da mu nedostaje erudicija njegovih učitelja.

Inače br. Ban velikom saveštu i voljom predaje drugima stečeno znanje. Možda bi uspeh njegovih predavanja bio veći i dugotrajniji kada bi gradivo koje predaje napisao i štampano.

Ta predavanja, razume se ukratko izložena veoma bi korisno poslužila ne samo učesnicima tečaja već i drugim sokolskim radnicima kao verna vodila.

Ovim nećemo da kažemo da predavanja br. Bana imaju mali uspeh, naprotiv uspeh njegovih predavanja u beogradskoj župi zasluguje pothvalu. U ostalom uspeha br. Bana mora i biti, jer je on ne samo revnosni učesnik na raznim tečajevima već i izvrstan takmičar.

Uzgled pomjenjemo da se br. Ban takmičio u nižim, srednjim, višim i olimpijskim određenjima. Na svim tim utakmicama jasno se zapažala velika volja, istrajanost i požrtvovanje br. Bana i sve mu je to poslužilo da na poslednjoj olimpijadi zauzme četvrtu mesto u našoj vrsti.

Br. Banu kao saveznom prednjaku, koji je održao 34 razna tečaja može služiti za ponos ovakav intenzivan rad u Sokolstvu.

Ako se i dalje nastavi održavanjem ovakvih tečajeva, možda će se uspeti u stvaranju jedinstvene terminologije, kao i jednoobraznosti rada po svima sokolskim jedinicama.

TELESNO VASPITANJE DECE.

Stara je i poznata stvar da je budućnost svakog društva uslovljena na omladinu.

Sprovodenje sokolske ideje i telesnog vaspitanja kod dece jedan je težak i najpotrebniji posao za koji je potrebno stručno spremno osoblje. Kod nas po društvima se u većini slučajeva radi obratno. Deca se povaraču najnepozvanim i potpuno neupućenim liceima. Posledica nedostatka stručnog znanja, metodike, pedagogike i psihologije barem u najužem obimu oseća se kod vođenja dece kroz sokolanu.

Time mnogo gubi naše Sokolstvo a pojedinci stradavaju.

Na najvišem mestu ovo se pitanje s uspehom rešava poznatom taktikom kurseva i tečajeva za način i decu.

Kod nas u župi gotovo sva veća društva obrazovala su otsek za način i decu i na tečajevima je ozbiljno zastupljena dečja gimnastika. Tako je na primer na ovogodišnjem načelničkom tečaju dečju gimn. predaval s. Agata Žic, na potpuno zadovoljstvo

braće načelnika, s puno razumevanja obilog znanja materijala, i izvesnim pedagoškim taktom i psihoškim znanjem.

Ovo razumevanje predmeta dolazi od znanja stečenog na šestmesecnom tečaju u Mariboru, gde je zajedno sa s. Danicom Vujadinović slušala dečju gimnastiku sestre Irme Bajčeli, no mora se priznati i pedagoška sprema učiteljske škole sestri Žic.

Kraj svega uloženog truda s. Žic, koja predaje na četiri razna tečaja

dečju gimnastiku uz ostale predmete kao i sestra Vujadinović, oseća se potreba jednog dužeg tečaja, ili niž krajnje nastavnih tečajeva za decu.

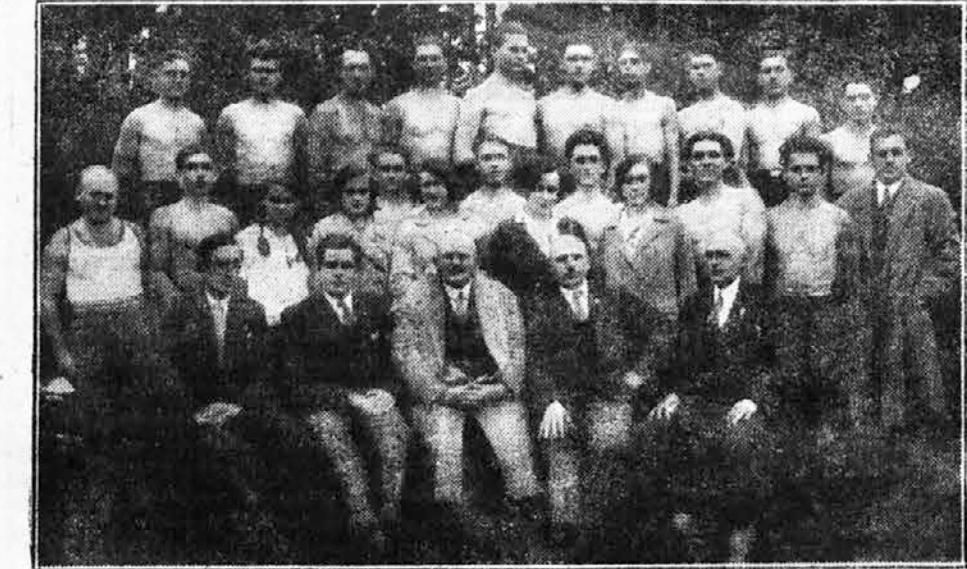
Rad po savremenim načelima pruža vodniku izvesno zadovoljstvo tim pre, ako je donekle upoznat s psihom deteta, s prohnevima kretanja kao i sa snagom i moćima primanja.

Znači, telesno vaspitanje dece je na dobrom putu samo treba ustrajati da bi se kroz pet šest godina mogli videti prvi rezultati. — Z. P.

Župa Bjelovar

SOKOLSKI OKRUŽNI TEČAJ U DARUVARU.

Kako je u daruvarskom sokolskom okružju osnovano više sokolskih društava i četa po selima, pojavljuje

Predavači i polaznici sokolskog okružnog tečaja u Daruvaru

se 19 obojeg spola. Među predavačima za sistem i tehniku sokolskog rada su dečju vodilju dva izaslanika belovarske župe, naime učitelji Karić i Šarić, koji su nedavno svršili čmenečni sokolski tečaj u Mariboru. Ostale predmete predavali su članovi daruvarskog Sokolskog društva. Zaključenom je ispitu

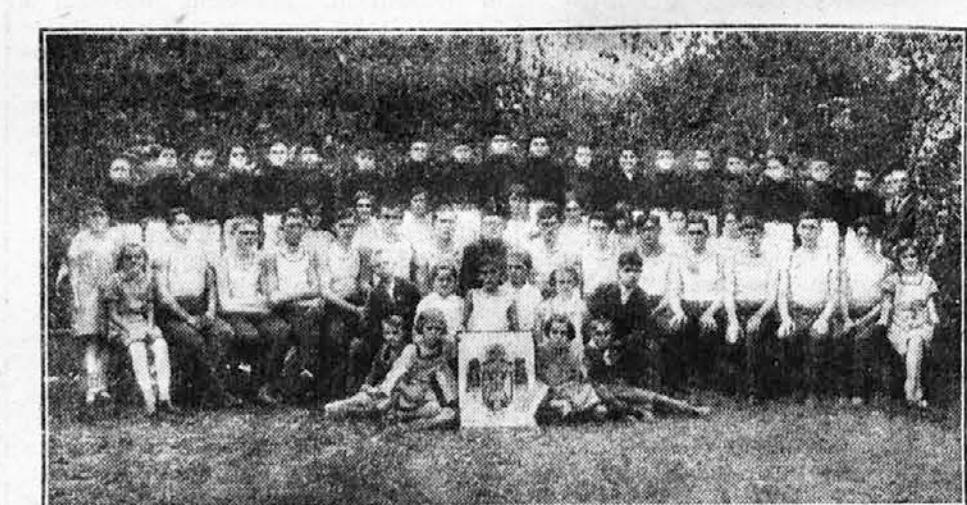
pristupilo 14 tečajaca, a ispit ih je položilo 10, s najboljim uspehom Sosić Franjo iz Daruvara, Skorić iz Bastaja i učitelj Mosbruker iz Uljanika.

Za troškove tečaja pridonelo je Sokolsko društvo Daruvare 1500—, a župa Belovar isto toliko.

SOKOLSKO DRUŠTVO VIRJE.

Društvo je osnovano početkom meseca februara 1930. U početku svojeg opstanka nije moglo ništa dati od sebe zbog nesrećnih prilika, što je

Već dana 14. maja o. g. bila je priredila I. javni nastup uz sudjelovanje bratskih društava iz Koprivnice, Bjelovara, Sokolovca, Durdevca i Novograda. Posle te priredbe oživi društvo još većma. Održan je kasnije i devet-

Pripadnici Sokolskog društva Virje

sve potrajalo do početka 1931., kada je izabran novi odbor.

Od tog vremena počinje rad. U prvom redu prikupljanje vežbačkog članstva, te naraštaj a dece, koji se u kratko vreme skupilo blizu 100. Ovde je br. načelnik Stanislav Kovačić pokazao zameran elan i volju.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO VELENJE.

Neprijazno vreme in nastopajoča zima nas je pregnala sa našega lepega letnega telovadišča, kjer smo preživeli toliko veselih telovadnih ura, zopet u tesne prostore Rudarskoga doma. Maša in telovadbi neustrezoča dvorana nam je jemala vsako upanje, da bi tudi u dolgi zimski dobi lahko gojili telovadbo. Toda spretnost in pridnost načelnika br. Prestora Jožeta zna ustvariti tudi v tem skromnem prostoru telovadne ure, ki so telovadecu članstvu in ideji v korist in napredok. Tako, da bomo tudi v zimskih mesecih sistematično napredovali v telovadni in idejni smeri. Zgledu brata načelnika zvesto sledijo ostali prednjaci oddelkov.

Kljub mrkemu letnemu času naše delo živahno napreduje. V teku enega leta sta nas moralu radi službenih prenesti zapustiti že dva načelnika.

Bili so časi, ko se je zdele, da bo tehnična stran našega dela vsaj začasno zamrla. Toda ko je stiska načelnika, je sokolska pomoč najbližja. Ze prejšnje načelniku br. Kušarju je br. Prestor stal s svojo izkušenostjo zvesto obletnic.

Pospolj se je od nas in odšel na novo službeno mesto v Škofijo Loko, zvesti brat v član uprave br. Joško Lavrič, postajenačelnik. Naj ga spremišljaja na novo mesto naša hvaležnost in želja, da se tudi tam razvije njegova dejavnost sokolski ideji v rast.

Bratje in sestre, pridno zahajajmo v našo tesno telovadnico, da v delu pričakamo lepših dñi, ko nas zopet

IZ ŽUDA I DRUŠTAVA

Župa Banja Luka

SOKOLSKO DRUŠTVO PRIJEDOR.

Najstariji Sokolski dom u Vrbaskoj banovini podignut je u Prijedoru pre oslobođenja. Posle oslobođenja je

Sokolski dom u Prijedoru

dograden i u njemu danas vežba oko dve stotine vežbača raznih kategorija, a svake nedelje priređuju se sokolska sela s igrankom za članove i njihove porodice.

Društvo ima i svoj tamburaški

zbor, koji razveseljava vredne vežbači svojom lepom muzikom. Ovo Sokolsko društvo osnovano je 1907. godine kao Srpski Soko, pa će iduće godine proslaviti 25-godišnjicu svoga plodnoga rada. Prijedorsko Sokolsko društvo je medju prvima društvima

vježbača i dr. Vladana Đorđevića, pojavilo je u novo osnovano društvo. Podvlačimo, da su se za društvo zainteresovali i krugovi intelektualaca, političara i druge vodeće ličnosti tогa vremena.

Mnogo bi nam bilo da sve one koji su predano i požrtvovano radili za sokolsku ideju, napose pominjemo, ali zato ćemo ih se mi mladi, njihovi naslednici, sećati i većito ih imati u lepoj uspomeni.

Teske životne prilike i još teži razvoj kulturnog života našega naroda sputavanog vekovitim borbom za slobodu i ujedinjenje, sputavalo je brzi let u razvijanju Sokolstva i pobedu njegovih načela.

Kraj svih tih teškoća Sokolstvo je s velikim požrtvovanjem svojih članova stalno koračalo stazom napretka.

Danas, kada ulazimo u drugu polovicu veka sokolskog rada društva »Matica« mi imamo za sobom ostvaren ideal svih jugoslovenskih Sokola a pred sobom uglačanu stazu kojom treba da podemo ka drugom višem cilju — cilju sveslovenskog ujedinjenja.

Društvo Matica punih 50 god. ne govalo je i širilo sokolsku ideju u Beogradu i unutrašnjosti, ono je bilo izvor gde su dolazili Sokolovi iz Srbije

Veliko viteštvu srpskog naroda i ujedinjenje svih Jugoslavena bila je i borba našega Sokola. Soko je danočno bilo i omladinu vaspitavao u tome duhu. Nacionalni ideali svih Jugoslavena bili su i ideali Sokola.

Ne možemo da propustimo a da uzgred ne napomenemo da je još 1856. god. formirano gimnastičko društvo Soko s istim ciljem kao i ono kasnijeg datuma.

Malobrojno stanovništvo Beogra-

da na poziv već poznatog starog po-

bornika telesne kulture Steve Todorović

sprejme izpopolnjeni in izboljšano letno telovadische, kjer bomo vse zimske zaslove v večjem razmahu poglobili in izpopolnili domovini v moč in slavo. Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO PETROVČE

Naše Sokolsko društvo je dne 9. oktobra t. l. praznovalo desetletnico ustanovnega občnega zborna. Že dne 7. novembra 1919. se je vršil na inicijativi br. ing. Teržana, tedanjega osmošolca, ter na splošno željo domačih mladih pripravljalni sestanki pod predsedstvom br. R. Wudlerja, tu-

Sedanja uprava Sokolskog društva Petrovče

kajšnjega šolskega upravitelja. Zelo dobro obiskan zbor, ki so se ga udeležili tudi zastopniki celjske župe in žalskega Sokolskega društva s primernimi vzpodobujajočimi in podučnimi besedami, je vidno pokazal, kako potrebna in zaželjena je bila ta organizacija v našem kraju. V začetku se je posvečalo največ pažnje delu v telovadnici. Srečno in ponosno je lahko društvo, ki ima ob ustanovitvi tako vestnega in požrtvovalnega načelnika, kakor ga je imelo naše društvo v osebi br. Darka Gselmana, sedaj šolskega nadzornika v Konjicah. Po njegovi službeni premestitvi leta 1922. se v telovadnici vsled pomanjkanja izvezbanih vladiteljev ni moglo dosegati zaželenih uspehov. Leta 1927. pa je prišel sedanj načelnik br. Srečko Pečar, ki žrtvuje vse svoje sile in znanje na-

števemu podstarosti br. Antonu Vodeniku, ki daje vso dobo svojo dvo-rano društvo v svrhu telovadbe ter raznih prireditev brezplačno na razpolago. Bilanca dela te desetletje dobe izkazuje precejšnje število dramatičnih in veseljnih prireditev, akademij, predavanj, izletov itd. Lansko leto se je ustanovila tudi knjižnica, ki stoji okoli 200 knjig in ki se je razni sloji pridno poslužujejo. Svoj 10 letni jubilej je proslavilo društvo letos dne 8. septembra s krasnim javnim nastopom, čigar moralni in gmotni uspeh je jasno dokumentiral priljubljenost Sokola v naši vasi, ki se pa pridobi samo v zvrstnini in nesobičnim delom. Člani današnje uprave našega društva pa tvorijo tudi najlepšo garancijo za nadaljnje uspešno delo za prosvit Sokolstva in državne ideje. — P. G.

Zupa Kranj

† BRAT JANKO SAJOVIC.

Dne 23. novembra je nenadoma preminul vezni Sokol, gasilec in človek br. Janko Sajovic, bivši dolgoletni starešina župe in društva Kranj.

Pokojnik je bil rojen leta 1875. in je po svojem očetu prezel doma trgovino, katero je vzorno vodil do svoje prerane smrti. V mlajših letih je bil v Kranjskem Sokolu prednjak, dolga leta pa starešina društva in župe. Toda ne le Sokolstvu, tudi gasilstvu je posvečal svoje moči kot starosta kranjske gasilske župe. Do leta 1927. je bil tudi aktiven član občinske uprave v Kranju. Po naravi skromen, izredno marljiv, človek izredne inteligence in zlatega srca, bil je pokojnik vzor človeka. Sokolstvo je z njegovo smrtno zadela velika izguba, a spomin na njun nam ostane kot svetel vzgled prave požrtvovalnosti. Slava bratu Janku!

† Brat Janko Sajovic

BRATU JANKU SAJOVICU, NAJBOLJSEMU PRIJATELJU IN VZORENUM SOKOLU V SPOMIN.

Imam pred seboj lepo sliko izza sokolovanja v najini mladosti. Bilo je na krasni pomladanski dan 25. maja 1908. ko smo priredili Sokoli z Jesenic, Radovljice in Kranja pešizlet k Bohinjskemu jezeru. Kranjski Sokoli ste prišli tja v Ukanc peš iz Lescev, a mi z Jesenic in Radovljice smo bili kmalu za vami. Tam pri vrlem gorenjskem starini, pokojnem Ravnekarju smo se sestali. Vi iz Kranja ste bili

predku in razvoju društva. Vidiš ga v telovadnici kot dobrega vaditelja in telovadca, dilestanta in režisera, godbenika in teknika itd. V telovadnici mu vestno pomagajo brata Mori in Kodrič ter sestri Skol in Debelak. Duša društva pa je br. R. Wudler, ki mu načeluje že vso dobo od ustanovitve do danes. Večkrat je že bilo društvo vsled raznih rovarjenj in nesporazumljiv na potu k razpustu, kar pa je znal starosta s svojim vplivom in energično gesto preprečiti. Lastnega doma si še naše društvo vsled gmotnih nepričnih ni moglo sezdati. Vsa hvala in zahvala pa gre dru-

svrale žalne koračnice in že je krenil ogromni žalni sprevod, kakršnega še ni videl Kranj, tja v pust jesenski po-poldan proti njivi mrtvih.

Spremili smo ga. Ljubezen in simpatija ter huda bol se je odražala na slehernem licu. Po štirje in štirje z vsemi v črno ovitimi praporji smo ga spremili do groba. Z milijoni se ne da kupiti tako spremstvo. Nemogoče je dobiti za denar toliko ljubezni, prijateljstva in simpatij, a tudi ne takih srčnih čustev, drhtenja duš in solz.

Na pokopališču je svojemu verenu drugu sobojevniku in prijatelju spregovoril nekaj lepih besedi v slovo brat Jaka Špicar. Težko je govoril, dušil ga je jok. Pevec so znova zapeli, godba je zaigrala njegov poslednji marš, ko so v grob polagali najboljšega človeka, na katerega spomin še davno ne bo zamrl, spomin na lepe, skupno preživele dni, spomin na prestane boje in bridkosti, za njim še davno ne bo zabrisal čas. Matija Sušnik.

Zupa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA.

Finžgarjeva proslava.

Sokolsko društvo Dolnja Lendava je na zelo dostopen način proslavilo šestdesetletnico pisatelja Finžgarja. V soboto dne 14. novembra se je v dvorani hotela »Krona« zbral vse zavedno občinstvo. Brat Kokolj Miroslav je v krasno zasnovanem slavnostnem govoru podprt delata moža, ki bo ostal

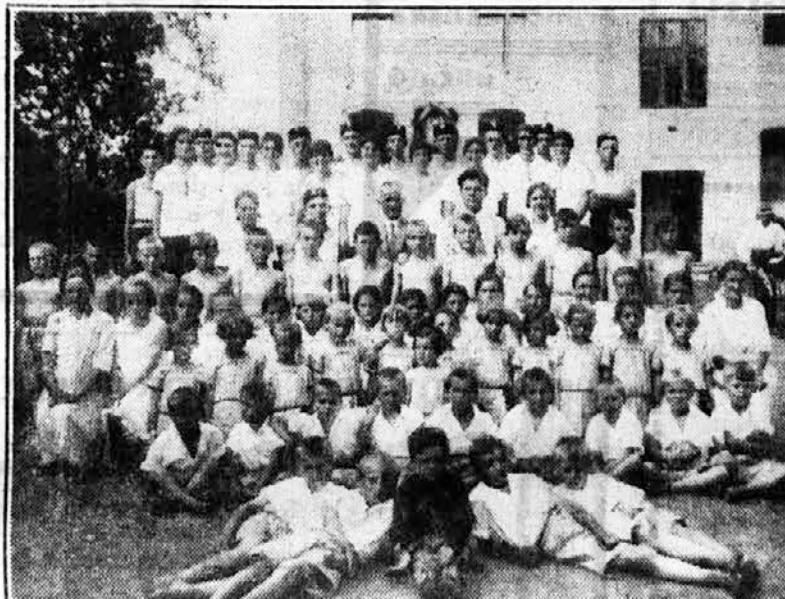
večen v zgodovini Slovencev. Nato je prosvetni odsek uprizoril dramo »Razvalina življenja«. Ni naš namen ocenjevanja podajanega tega znanega Finžgarjevega dela. Večer je bil vse-kakor užitek za vsakogar, ki ima malo smisla in pogleda v življenje našega kmetja in naša narodno stvar. Bil je pravi prosvetni večer, ki je privabil one, ki nimajo nacionalizma le na jeziku, marveč tudi tukaj v občnini Lendavi vsak čas, da jim je prva in najsvetjejša naša narodna zavest.

SOKOLSKA ČETA ČREŠNJEVEC.

Pod okriljem matičnega duštva Slovenska Bistrica se je lansko leto v oktobru ustanovila naša četa, ki prav uspešno deluje. V začetku smo imeli samo telovadce, katere je vadiil br. Pavlič iz Slov. Bistrice. A kmalu je prevzel vso vladiteljsko skrb nad vse

njih nastopov bratske čete na Vrhlogi in bratskega društva Pragersko. Najlepše pa je pokazal sokolsko disciplino in vztrajno delo pri nas domači javni nastop, ki se je vršil dne 5. julija t. l. Nastopili so vsi oddelki naše čete in člani iz Slov. Bistrice. Dober obisk je pokazal, da narod rad podpira naše tisto in nehrupno delo. — S tombolo in

Pripadnici
Sokolske
čete
črešnjevec

vsi v polni moški dobi, a mi Jesenčani smo bili mladiči, ki davno v odraslo družbo skoraj ne bi smeli. Poleg Tebe so kranjski Sokoli imeli v svoji središči Trofejo brata Eržena, orjaškega Gregorja in Benedka in pok. dr. Kušarja. Mi smo se Vas skoraj bali, a prišel si med nas Ti, pa smo se takoj razumeli, bili takoj prijatelji in bratje, od takrat pa do Tvoje prezgodnjine smrti.

Minevala so leta. Pri sokolskem delu sva se srečavala četrto stoletja. Bilo je nešteto javnih nastopov, akademij, izletov, sej, občnih zborov in manifestacij. Vedno si bil med nami, vedno veder, vedno vesel, dober šaljivec, najboljši brat, človek in Jugoslov.

S Tvojo lepo in mirno besedo si nas znal pridobiti, odkril si se takega kot si bil, bil si tak, kakršnega Te je dala Tvoja plemenita gorenjska mati in tak kakršnih potrebuje Sokolstvo. Tvoj idealizem je bil nedosegljiv, Tvoj optimizem brezmejen, Tvoje potrpljenje naravnost, mučeniško. Kadarkoli sem prišel v Kranj, vedno se Ti je nekam mudilo, bil si povsod, kjer je bilo treba dobre roke, dejanj in izkuštev. Pred tremi tednji sva še lepo skušaj kramljala. Bil si veder, dobro razpoložen, počit idealizma in mladeničkega poleta, gledala sva si iz oči v oči, a žal poslednjikrat.

Nekega meglenega jutra sem bral v novinah, da našega dragega Janka ni več, da je šel tja, odkoder ni povratka. Težko nam je bilo pri duši, nam vsem, ki smo Te bliže poznali. Lica so nam orosile solze ob težki izgubi najboljšega Sokola in človeka. Najboljši kranjski javni delavec je onemel za vedno. Tiho in mrtvo bo sedaj v Kranju in ostali Gorenjski, ker ni več njega, ki bi ozivljal vso svojo okolico s svojimi dovtipi in s svojo naravnino in srečno besedo.

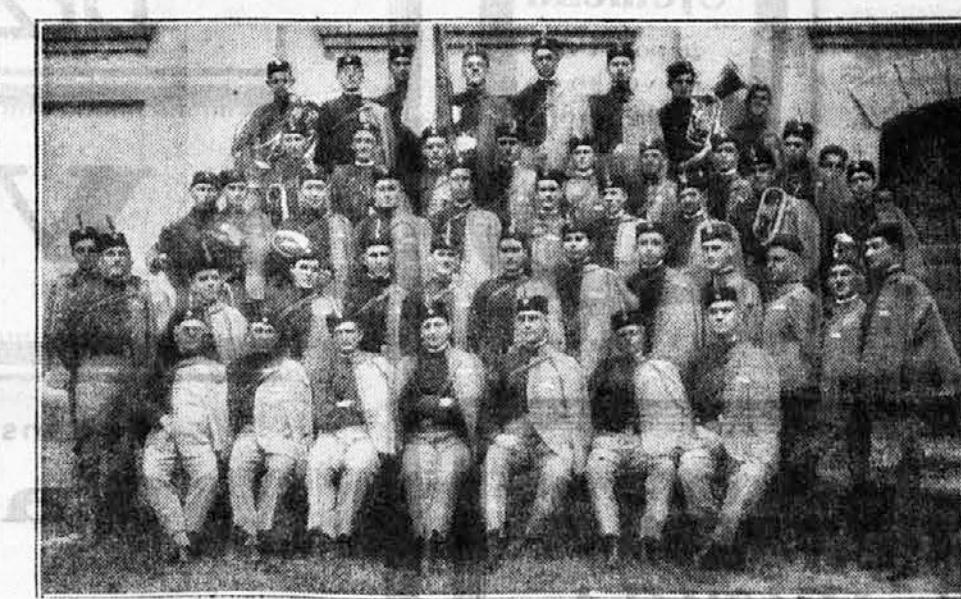
Obdan s častno stražo Sokolov in gasilcev je ležal na mrtvaškem odu. Okoli njega je bilo nagromadene toliko krasnega živopisanega cvetja, da je čuda, kje se ga je moglo v tem času toliko dobiti. Pa nanosili so mu ga njegovi ljubi in dragi iz naših lepih gorenjskih mest, trgov in vasi.

Kadarkoli sem prišel v Kranj ob nacionalnih manifestacijah, vse je bilo vedno odeto v trobojnico, tokrat pa se je žarišče gorenjskega kulturnega dela, ponosni Kranj odel v žalne zastave, da izrazi bolest nad izgubo najboljšega meščana in človeka.

Pa prišli so Sokoli in gasilec in nešteto drugih ljudi, prišli so vse, ki so ga bliže poznali in ki jim je dopuščal čas. Prikorakale so dolge, strunnno izravnane vrste Sokolov in gasilcev, njenih živopisan praporji so se sklonili, neveč so krasno zapeli, godbe so za-

marljivi br. načelnik Detiček Herman, ki je res pravi Sokol in dober vladitelj. Da pa ni ostal sam s svojimi telovadci. smo ustanovili v novembру 1930. še druge oddelke: deco, naraščaj in članice, katere enako vestno vadijo sestre Cvetko Tinica, Igla Metka in Lah Ida, vse učiteljice v Črešnjevcu; moški naraščaj pa vadi br. Kmetec Franc. — Člani so se udeležili vseh predpisanih izletov, člani in članice pa tudi sosed-

in prostovoljnimi prispevki smo si nabavili najbolj potrebljivo telovadno orodje. Manjka nam še drog. — Poleg redne telovadbe delujemo tudi na prosvetnem polju. Uprizorili smo več narodnih iger! Pevski odsek vadi pod vodstvom pевоводje učitelja br. Hrena Vojteha. — Želimo v novem letu sokolski četi še večjega razmaha in večje gmotne podpore, kakršne je bila deležna letos. Zdravo!

Članovi Sokolskog društva Varaždin

Zupa Varaždin

DRUŠTVENI PREDNJAČKI ISPITI.

Nakon održanih društvenih prednjačkih tečajeva u Varaždinu, Varaždin, Toplicama, Ludbregu, Ivancu, Murškom Središtu, Kotoribi, Prelogu i Čakovcu, prijavilo se je 40 braće i sestara za društveni prednjački ispit. Kandidati bili su od 6 društava i 6 četa. Ispitima je pretsedao župski načelnik brat Jože Starčević i trajali su kroz čitav dan. Ispitivala su braća Starčević, Žima, Zv. Suligoj, Bosanac, dr. Milčetić, Šifman, dr. Posmodi i sestra Stjepanova. Od 40 braće i sestara položilo ih je 26 društveni prednjački ispit, dok su od ostalih nekolicina usposobljena za vodnike sokolskih četa.

NOVE SOKOLSKE ČETE.

Sokolsko društvo Varaždin osnovano je 15. novembra dve sokolske čete. Na poziv braće Prugovečkoga i Držanića izaslan je u Visoko član upravnog i tehničkog odbora župne brat Luka Žima. Protumačivši prisut-

Ispravi!

U 1. decembarskem broju našeg lista potkrale su se nekoje slagarske greške i to na str. 3. u članku br. Brozovića »Starim putevima — davnom cilju«, a koje kvare smisao tega članka, pa molimo da se to ispravi kako sledi: u I. stuperu, 29. redak odozgo ima da umesto reči naglašuje stoji neoskolstvo, a isto tako treba da glasi ta reč i u 10. retku istog stupa odozgo, te u 9. retku III. stupa odozgo.

Na str. 7., u članku br. Sušnika »Mladina na raspolju življenja«, V. stupac, 8. redak odozgo umesto diplomatskega izpita, ima da stoji diplomskega izpita. — Uredništvo.

nima zadatok Sokolstva i sokolska pravila, izjavili su prisutni da žele osnovati sokolsku četu te je odmah izabran sledeći odbor: starešina Edo Prugevički, zam. starešine Ljudevit Matkovčić, načelnik i tajnik Josip Držanić, zam. načelnika Josip Šeheta, prosvetar Marija Ljubešić, blagajnik Stjepan Marenčić, te revizori Josip Mračović i Martin Mihaljević. Brat Miča Kovačević izaslanik župe održao je istoga dana u Novom Marofu konstituirajući skupštino sokolske čete, u koju se odmah pristupila 42 člana i 22 naraščajca, koji več redovno vežbajo. Za tu četu izabran je ovaj odbor: starešina Mato Žutl, zam. starešine Franjo Bagadur, tajnik Stjepan Hržina, blagajnik Đuro Irša, prosvetar Franjo Jakovac, načelnik Miroslav Vidačić, zam. načelnika Stjepan Koščak, te revizori Franjo Ferenda i Mijo Horvat. S tim četama imaće Sokolsko društvo Varaždin 15 četa.

Zupa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO SUBOTICA.

Prvodecembarska akademija.

Najsevernije Sokolsko društvo u našoj domovini, a i jedno od najjačih u svojoj župi, na veoma svečan i dostopan način proslavilo je veliki narodni i sokolski praznik. 30. XI. uveče, u velikoj pozorišni dvorani gradske pozorište priredjena je svečana akademija pred punom kućom odabranog subotičkog gradaštvu, koje je i na ovaj način htelo manifestovati svoju veliku ljubav i prema domovini i prema Sokolstvu. Vredni napomenuti, da je primečen priličan broj neslovena, što je opet dobar znak za smirenje duhova i likvidaciju nacijonalne netrpljivosti.

Kao uvod, odlična sokolska muzika osvirala je jedan potpuri iz »Fausta« veoma dobro i na opšte zadovoljstvo slušalaca. Zatim je pred spuštenu zavesu stupio brat Kuntić Albe i pozdravio prisutne veoma lepim govorom. Iznevši ogroman značaj velikog praznika narodnog ujedinjenja. Na zavrsni pozdrav Nj. Vel. Kralja i bratu starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru muzika je intonirala himnu.

Iza pozdravnog govora videli smo živo sliku, koja je simbolički prikazala pregnute celokupnog članstva za gradnju velebnog Sokolskog doma.

Kao prvu tačku programa videli smo ž. decu u vežbama s balonima od B. Holečkove i K. Matejovca. Uvežbanost je bila dobra, baloni su se lelujali nad glavama vežbača prizvanih na levu ruku ispod ramena. Dobar sastav jednostavnih i lakih prostih vežbi, koji ma je balon tek u poslednjoj vežbi služio za spravu. Cela vežba je doista dugacka, pa je sasvim mogla izostati 3. i 4. izvedba druge vežbe, jer se vežbalo samo na dve strane. Isto tako mogle su izostati neke sitnej greške u pokrivanju.

2. D. Jeger — K. Napravnik: Vežbe sa palicama — m. decu. Ovaj dobar i lak sastav br. Jegera vežban je lepo i složno. Minimalna nepožnja mora se deci odbiti na tremu.

3. B. Holečkova — K. Matejovc: Vežbe sa bučicama — ženski nara-

štaj. Ovaj sastav dobrog gimnastičkog kvaliteta lepo i dobro je izveden od strane sestara. No ipak se od njih traži više pažnje u ravnjanju i pokrivanju, jer treba da znaju, da je to od bitnih uslova za dobru izvedbu.

4. B. Holečkova-Matejovc: Lutkice — ž. deca. Neobično simpatična tačka naših najmladih sestrice svojom lepotom izvedbom pobrala je buru aplauza.

5. B. Holečkova-Matejovec: Ritmičke vežbe — članice. Sastav pun ritmičke, savesno je spremam od strane sestara i dobro prikazan gledaocima.

Uvežbanost, složna izvedba, i sve drugo je bilo na svome mestu. Pa ipak mora se nešto primetiti; ona braća i sestre, koji za vreme vežbanja na bini stope iža kulisa, treba da se vladaju tako, da ne izazivaju smeh kod vežbačica, jer smeh za vreme vežbanja daje samoj vežbi priličnu dozu neozbilnosti, a to ne ostavlja ni malo dobar utisak. Nadalje treba napomenuti, da crvena marama nije iz koketerije stavljena na glavu vežbačica, nego radi kose, da ova nebi padala za vreme vežbe na lice; pa ipak se videla jedna nestra, koja je svoju maramu vezala na vrh glave. Sestre načelnice bi o ovome trebale u buduće da povedu malo više ačuna.

6. R. Dušek: Skupine — članovi. Videli smo 4 odlične kompozicije na dva i tri sprata. Nalazim, da se gradnja i rušenje tih skupina trebala izvesti na otvorenoj pozornici, a ne iza zavesa, jer i to nije bez interesa, a potrebno je da se vidi disciplina i uvežbanost naših vežbača i u ovoj grani našeg sistema.

Nakon ove tačke nastupio je odmor, kada je sokolska muzika ponovo dokazala svoju muzičku vrednost.

7. Vežbe na razboju — članovi. Videli smo jednu obaveznu i 1 slobodnu vežbu. Za izvedbu se ne može reći, da je bezprekorna. Bilo je savijanja nogu, grčenja ruku i t. d. Braća su trebala sastaviti svoje vežbe od lakših elemenata i jednostavnijih a raznolikih kombinacija, pa bi postigli znatno bolju izvedbu a time i uspeh.

8. Bilek-Pospšil: Vežbe sa snopovima i grabljama — članice i ž. naraštaj. — Dopadljiva tačka, bez velikih gimnastičkih i ritmičkih pretenzija. Ne stavljaju velike zahteve na izvedbu, koji su u punoj meri odgovorili njima pojavljenom zahtevu. Vežba je jako dugačka, ima puno ponavljanja, što je na štetu celokupnog efekta.

9. J. Planička-Včelak: Sedmorica — članovi pred. zborna. Jedna kombinacija prostih vežbi i skupina u glav-

nom je dobro izvedena, šteta je što su se dvojica, a naročito onaj u prvom redu — tako grubo zabunili, da je vrednost cele izvedbe znatno opala. Ne smem se zaboraviti, da su to članovi prednjakačkog zborna, da su to izabrani, od kojih se može i mora zahtevati apsolutna, 100% sigurnost u izvedbeni prostih vežbi. Ovo ništa ne može opravdati, jer se sa više uložene pažnje moglo izbeći.

10. Milan Janković: Proste vežbe — članovi Sokolske čete Bikovo. Dobro uvezano i tačno izvedeno, što može služiti za pohvalu braća, koji nisu žalili ni truda ni materijalnih žrtava, da posegnu iz svoga sela i da ovde na akademiji počaku što se dobrom voljom, a vođeni sokolskom svešću može učiniti.

11. J. Činčera-Gortler J.: Vežbački motivi iz veslanja i plivanja — m. naraštaj. Braća naraštajci uložili su puno truda u uvezavanje i izvedenje ove ne baš tako lake vežbe. Vežbu su prikazali bezprekorno, i slobodno se može reći, da je ova bila najbolje izvedena tačka na akademiji. Od zahvalne publike bili su bogato nagradeni aplauzom.

12. J. Planička-Pospšil: Zajedničke vežbe — članovi i članice. Ovo je jedna nova stvar, veoma retko vidana

na našim akademijama. Vežbe su saставljene tako, da stavljaju podjednake zahteve na sve vežbače, koji moraju puno truda uložiti za njihovu izvedbu. Braća i sestre u punoj meri odgovorili su tom zahtevu. Vežbe su izvedene skladno i tako reći bez ikakovih grešaka. Na kraju su bili bogato nagradeni od gledaoca.

Pošle akademije razvila se vesela bratska nevezana igranka, dok nije sokolska koračnica obznanila kraj ovoj lepoj sokolskoj i nacionalnoj manifestaciji.

M. B. N.

Zupa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO DELNICE.

Sokolska misao sve više prodire u šire slojeve pučanstva, a vidi se i po tome, što je jedan dan stupilo u članstvo 30 novih vežbača i 10 vežbačica.

Ove dane održava se sokolski prednjakački tečaj, koji polazi 30 članova i 11 članica. Polaznici tečaja dolaze vrlo marljivo na vežbe i pokazuju veliki interes za tehnički rad kao i za teoretska predavanja.

Povodom velikog broja članova, naraštaja i pomladika osnovan je prosvetni odbor, jer sam prosvetar nije mogao da svladava toliki posao. U odboru stupile su učiteljice osnovne

i građanske škole. Budući su to sve prokušane sile na prosvetnom polju ima se očekivati i lep uspeh u tom pogledu. Odmah su se primile živo posla, jer društvo kani prrediti sokolsku akademiju, koja bi imala pokazati tehnički i prosvetni rad društva kroz osam meseci, t. j. od svoga osnutka.

SOKOLSKO DRUŠTVO KASTAV.
Pokop majke brata starešine iz Marinci.

U prošli petak dne 27. novembra pokopana je na groblju sv. Roka u Sv. Mateju nedaleko Kastva uz veliko učešće braće, sestara i mnoštva naroda starica majka brata Milića Josipa, starešine Sokolskog društva Marinci. Društvena glazba odala je zadnju počast pokojnici. Naše iskreno bratsko sačešće bratu starešini Mi-

Hotel - Pension
Vlastito kupalište

„JADRAN“ SUŠAK
potpuno renovirano
Pod novom upravom

Preporučujem se vlasnici
M. V. KUNDIĆ

Peter Žitnik

Spošno kleparstvo

Instalacija streljodov po najnovijej sistemih in krije lesno - cementnih streh

LJUBLJANA
Ambrožev trg 9
TELEFON 31-46

Delo solidno - cene zmerne

Priporoča se najstarejsa slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črkosliarska delavnica
IVAN BRICELJ
LJUBLJANA, Dunajska cesta 15
Strokovna Izvršitev telovadnega orodja. Delo solidno, cene zmerne

Skrbite za svojo bodočnost s prihranki, ki Vam bodo največ zaledli, ako jih porabljate za zavarovanje življenja

Zavarujte se pri trdnom jugoslov in slovanskem zavodu

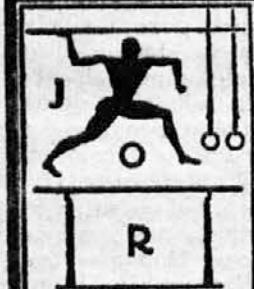
»SLAVIJA«

Jugoslovanska zavarovalna banka d.d.
Centrala v Ljubljani
Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split
Prevzema tudi vse druge vrste zavarovanji

Tvornica gimnastičnega in sportnega orodja

J.Oražem

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Izdaje vse vrste sokolskega telovadnega orodja, opreme za društvene in šolske televadnice, sportne potrebiti za lahko atletiko, orodje za letna telovadisca, kopališča in vrtove, gugalnice, orodje za deco itd. Prvovrstne in elegantne izdelava, solidna posstrežba, zmerne cene. — Iz ustrirani cenik brezplačno.

USTANOVLJENA 1881.

Knjigarna

v Ljubljani
Frančiškanska
ulica 6

Učiteljske tiskarne

TELEFON ŠT. 3397
RAČUN POŠTNE
HRANIL. ŠT. 10.761

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebiti. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN

Branko Palčić

Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavitelj Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Naslov za brzovaje: „Tricotaza“ Zagreb * Telefon interurban štev. 26-77

Izvršujem vse vrste sokolskih potrebiti za javni in zletni nastop vseh oddelkov našega članstva in točno po predpisih Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike v originalnih barvah predpisanih krovjev se nahajajo v knjigi „Organizacija Saveza SKJ“. Zahtevajte cenike in prospektke — Cene jako zmerne. — Za točno in solidno izdelavo jamčim.

Sjemena
za polje i vrt
na veliko i
malo nuditi

Sever & Ko.
LJUBLJANA

Tražite cjenik!

Preporučamo tiskarne, koje oglašuju u »Sokolskom Glasniku«!

Klišeje

vseh vrst enobarvne in večbarvne izdeluje klišarna
JUGOGRAFIKA
LJUBLJANA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23
Telefon stev. 2495

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrebitinama, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuce ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskarice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističnog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije. Komisija prodaja odora sviju kategorija

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831

ZAHTEVAJTE CENIK

Preduzeće posjeduje 4 rudnika željezne rude, dvije visoke peći, ljevaonicu željeza, metala i čelika, te mašinsku radionicu.

Rudarski proizvodi: Hematit sa 60% sadržine željeza, limonit i siderit sa 50% sadržine željeza.

Proizvodi visokih peći: Martinovo i ljevaoničko sirovo željezo, te zrcalasto sirovo željezo.

Ljevaonica proizvoda: Odljeve od sivog željeza do neograničene težine, vodovodne cijevi svih dimenzija prema njemačkim normativima sa kolčakom i pelešom, sa svim armaturama. — Kanalizacijski i gradjevinski ljevi. Trgovački ljevi i peći. — Strojne dijelove za svakovrsnu industriju. — Kompletne transmisije itd. Metalne dijelove i elektro - čelični ljevi.

Poštanska, telegrafska i željeznička stanica

Vareš - Majdan

*